

zlm.
verzekeringen

u tevreden,
wij tevreden

**Solvency and Financial
Condition Report 2016**

I. Introductie

Dit rapport is de eerste Solvency and Financial Condition Report (SFCR rapportage) van OVM ZLM U.A. (ZLM Verzekeringen / ZLM). In dit rapport wordt de situatie per 31 december 2016 besproken en toegelicht.

Bij het uitwerken van deze rapportage is rekening gehouden met de voorschriften en richtlijnen hieromtrent zoals gepubliceerd door DNB. De voornaamste bronnen daarbij zijn:

- DNB Guidance bij kwalitatieve SII Preparatory Guidelines rapportage;
- DNB Brief van 2 april 2015 waarin additionele toelichting is gevraagd;
- DNB Brief van 30 november 2015 omtrent de algemene bevindingen naar aanleiding van de beoordeling van de solo-jaarstaten in het kader van de voorbereidende fase;
- DNB brief van 22 januari 2016 met hierin aandachtspunten voor de Day One rapportage;
- EIOPA Richtsnoeren voor het indienen van informatie bij nationale bevoegde autoriteiten.

De RSR is opgezet overeenkomstig de Solvency II wet- en regelgeving (Richtlijn 2009/138/EG, Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35, de Uitvoeringsverordeningen en EIOPA Richtsnoeren.

Er is vastgesteld dat de in deze toelichting genoemde bedragen in overeenstemming zijn met de in de QRT genoemde bedragen.

Alle in dit rapport genoemde bedragen zijn, tenzij anders vermeld, bedragen in euro's.

II. Samenvatting

Activiteiten

ZLM is een schadeverzekeringsmaatschappij die zich

- met de basisschadeproducten (motorrijtuigen, opstal, inboedel, particuliere aansprakelijkheid, inzittenden, opzittenden, gezinsongevallen en rechtsbijstand)
- via een beperkt aantal (7) onafhankelijke assurantietussenpersonen, dan wel rechtstreeks
- richt op de markt van particuliere huishoudens in Zeeland en Noord-Brabant.

Eind 2016 heeft ZLM ruim 235.000 klanten. Het boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat voor belastingen van € 4.096.000

Strategie

Klanttevredenheid is onze missie.

Dit is gebaseerd op vier pijlers:

1. **Hoge mate van persoonlijke dienstverlening:** We willen tot de beste schadeverzekeraar van Nederland behoren en een positieve Net Promotor Score halen.
2. **Vertrouwen:** we streven naar een hoge mate van integriteit bij klant en medewerkers. Prikkel die ongewenst gedrag kunnen stimuleren worden vermeden (bijv. geen beloning gekoppeld aan productie).
3. **Goede prijs-kwaliteit verhouding:** we willen een zo laag mogelijke prijs en zoveel mogelijk eenvoud in de producten.
4. **Geen winstoogmerk:** er zijn geen aandeelhouders die dividend vragen. Wel moet er uiteraard sprake zijn van een financieel gezonde bedrijfsvoering.

Governance

ZLM is een onderlinge waarborgmaatschappij.

De algemene ledenvergadering heeft een aantal belangrijke bevoegdheden zoals het vaststellen van de jaarrekening, het benoemen van commissarissen, het aanwijzen van de accountant, het wijzigen van de statuten en het verlenen van decharge aan directie en commissarissen.

De Raad van Commissarissen benoemt de directie. Daarnaast oefent zij toezicht uit op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken van ZLM Verzekeringen. De Raad van Commissarissen dient goedkeuring te verlenen aan onder andere de begroting, de jaarrekening en de risicobereidheid van ZLM Verzekeringen.

De directie van ZLM Verzekeringen bestond in 2016 uit de heer M.C. (Marinus) Schroevers, algemeen directeur en de heer drs. O.W.A. (Oscar) Monshouwer, directeur Verzekeringszaken.

De Audit- en Risicobeheerscommissie houdt toezicht op de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Daarnaast richt deze commissie zich op de ORSA, de financiële rapportages, de risicobereidheid en de rol en het functioneren van de Interne Auditfunctie, de Compliancefunctie en de Risicomanagementfunctie.

Risicoprofiel

ZLM Verzekeringen is een risicomijdende organisatie. De governance structuur (overleg en besluitvorming in het consensusmodel), de beperkte omvang en geringe complexiteit van de organisatie, de onderlinge rechtsvorm waarin het klanten-/ledenbelang centraal staat, de eenvoud van de producten en de directe betrokkenheid van het management bij de risicomonitoring spelen hierbij een belangrijke rol.

We beheersen onze verzekeringstechnische risico's door een gezonde premiestelling, een adequate systematiek van schadereservering en een herverzekeringsbeleid waarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige solvabiliteit.

Het beleggingsbeleid is gericht op een aantrekkelijk rendement op de lange termijn bij een aanvaardbaar risico. Eind 2016 is een nieuwe ALM-studie uitgevoerd.

ZLM heeft een risicomanagementsysteem dat is vastgelegd in een handboek. De risicobereidheid komt tot uitdrukking in het Kapitaalbeleid. In het Kapitaalbeleid 2016 geeft ZLM aan dat de intern noodzakelijk geachte solvabiliteit € 115,4 miljoen is. De risicobereidheid wordt getoetst in de jaarlijkse Own Risk & Solvency Assessment.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is al jaren uitstekend. Eind 2016 is de aanwezige solvabiliteit € 266.523.707. De Solvency Capital Requirement (SCR) volgens Solvency II bedraagt eind 2016 € 72.663.320. Dit betekent een solvabiliteitsratio van 367%. Met deze cijfers blijft ZLM ruim binnen het risicoprofiel.

Inhoudsopgave

I. Introductie.....	2
II. Samenvatting	3
A. Bedrijf en prestaties.....	6
A.1. Bedrijfsactiviteiten en externe omgeving	6
A.2. Resultaten uit verzekeringsactiviteiten.....	9
A.3. Resultaten uit beleggingsactiviteiten	14
A.4. Resultaten uit overige activiteiten	15
A.5. Overige informatie.....	15
B. Governance structuur	16
B.1. Algemene informatie over het governance systeem	16
B.2. Betrouwbaarheid en deskundigheid.....	21
B.3. Risicomanagement systeem	21
B.4. Interne controle omgeving.....	24
B.5. Interne audit functie	25
B.6. Actuariële functie	25
B.7. Uitbesteding	26
B.8. Overige informatie.....	26
C. Risicoprofiel.....	27
C.1. Verzekeringstechnisch risico.....	27
C.2. Marktrisico.....	27
C.3. Kredietrisico.....	29
C.4. Liquiditeitsrisico	29
C.5. Operationeel risico	29
C.6. Overige risico's	30
D. Waardering voor Solvency II doeleinden	32
D.1. Balans.....	32
D.2. Activa	33
D.3. Passiva.....	38
D.4. Technische voorzieningen	40
D.5. Overige verplichtingen	43
D.6. Alternatieve waarderingmethoden	43
D.7. Aanvullende informatie.....	43
E. Kapitaalbeheer	44
E.1. Eigen Vermogen	44
E.2. Solvabiliteit	44
E.3. Solvabiliteitsvereiste (SCR) en Minimum kapitaalvereiste (MCR).....	45
E.4. Niet-naleving van de kapitaalvereisten	48
E.5. Overige informatie.....	49

A. Bedrijf en prestaties

A.1. Bedrijfsactiviteiten en externe omgeving

Entiteiten

De Onderlinge Verzekering Maatschappij ZLM U.A. is een onderlinge waarborgmaatschappij die handelt onder de naam ZLM Verzekeringen. OVM ZLM U.A. (hierna "ZLM") is opgericht op 1 januari 1951 en is gevestigd in Goes.

Statutair doel, activiteiten en producten

Artikel 2 van de statuten van de ZLM Verzekeringen geeft als doel weer:

- de uitoefening van het verzekeringsbedrijf ten behoeve van haar leden;
- op andere wijze de belangen van haar leden behartigen, zulks binnen de wettelijke mogelijkheden.

ZLM is een schadeverzekeringsmaatschappij die zich

- met de basisschadeproducten (motorrijtuigen, opstal, inboedel, particuliere aansprakelijkheid, inzittenden, opzittenden, gezinsongevallen en rechtsbijstand)
- via een beperkt aantal (7) onafhankelijke assurantietussenpersonen, dan wel rechtstreeks
- richt op de markt van particuliere huishoudens in Noord-Brabant en Zeeland.

ZLM is tevens bemiddelaar voor de leden met betrekking tot niet-ZLM producten die bij andere verzekeraars worden ondergebracht.

ZLM heeft een vergunning voor de branches 1 (ongevallen), 2 (ziekte), 3 (voertuigcasco), 8 (brand en natuurevenementen), 10A (aansprakelijkheid motorrijtuigen), 10B (aansprakelijk wegvervoer), 13 (algemene aansprakelijkheid) en 17 (rechtsbijstand).

Eind 2016 heeft ZLM 235.312 klanten.

Strategie

Al vanaf het begin staat het klantbelang centraal. Eerst in daden, later gaven we er ook woorden aan: het streven om een zo'n hoog mogelijke klanttevredenheid te halen. Wij geloven dat dit streven niet samen kan gaan met het willen halen van financiële targets zoals een minimale groei-doelstelling, winstmaximalisatie, een gedefinieerde polisgroei of taakstellende begrotingen/budgetten. De enige "targets" die we hanteren moeten bijdragen aan klanttevredenheid: bijvoorbeeld de telefoon binnen 15 seconden opnemen.

Ook de kwaliteit van werkzaamheden moet goed zijn: goed geschoold personeel, het voorkomen van legacy in systemen (we kennen maar één verzekeringsadministratiesysteem). Vanuit het geloof dat kwaliteit kwantiteit genereert en dat groei geen doel maar een gevolg is.

Vanuit deze gedachten kent onze organisatie een aantal opvallende aspecten:

- geen scheiding in front- en backoffice
- geen P&O-afdeling: de lijnmanager is verantwoordelijk voor werving & selectie en de loopbaan­cyclus van een medewerker)
- een beperkt werkgebied met een eigen netwerk van schadeherstelbedrijven
- geen enkele vorm van variabele beloning
- verantwoordelijkheden laag in de organisatie.

De strategie van ZLM is gebaseerd op vier pijlers:

1. **Hoge mate van persoonlijke dienstverlening:** We willen tot de beste schadeverzekeraar van Nederland behoren en een positieve Net Promotor Score halen.
2. **Vertrouwen:** we streven naar een hoge mate van integriteit bij klanten en medewerkers. Prik­kels die ongewenst gedrag kunnen stimuleren worden vermeden (bijv. geen beloning gekoppeld aan prestaties).
3. **Goede prijs-kwaliteit verhouding:** we willen een zo laag mogelijke prijs en zoveel mogelijk eenvoud in de producten.
4. **Geen winstoogmerk:** er zijn geen aandeelhouders die dividend vragen. Wel moet er uiteraard sprake zijn van een financieel gezonde bedrijfsvoering.

Bestuur

ZLM Verzekeringen heeft twee bestuurders:

De heer M.C. (Marinus) Schroevers

Algemeen directeur

De heer Drs. O.W.A. (Oscar) Monshouwer

Directeur verzekeringszaken

Directie van ZLM Verzekeringen: Marinus Schroevers (links) en Oscar Monshouwer.

Raad van Commissarissen

De Raad van commissarissen bestaat uit de volgende leden:

De heer Mr. F.A.M. van den Heuvel	voorzitter
Mevrouw Drs. J. de Koeijer	vice-voorzitter
De heer ir. J.W. de Kater	lid
Mevrouw C.M. Westdijk-Wilkes MBA/MSM	lid
De heer Drs. E.M.H. Resink RC	lid

Sleutelfuncties

De sleutelfuncties worden door de volgende functionarissen ingevuld:

Risico management	De heer M.C. (Marinus) Schroevers (vanaf 1 januari 2017: de heer M. Wesdorp)
Compliance functie	De heer M. (Marcel) Wesdorp
Interne audit	De heer A.P. (Alexander) de Reu
Actuariële functie	Uitbesteed aan Triple A Risk Finance

De sleutelfuncties hebben een escalatielijns naar de voorzitter van de raad van commissarissen.

Accountant

De accountant van ZLM Verzekeringen is Deloitte Accountants BV. De verantwoordelijk partner is de heer C.J. de Witt RA.

Transacties met verbonden partijen

Een belangrijke verbonden partij voor ZLM Verzekeringen is de Stichting Rechtsbijstand ZLM. Deze Stichting wikkelt de verzoeken tot verhaals- en rechtsbijstand af die voortvloeien uit door ZLM gesloten rechtsbijstandverzekeringen en uit de dekking verhaalsbijstand op de verzekeringen Motorrijtuigen WA en AVP.

ZLM rekent enerzijds bedrijfskosten door aan de Stichting. De Stichting rekent op haar beurt de behandelkosten door aan ZLM Verzekeringen. ZLM Verzekeringen staat garant voor een eventueel nadelig saldo van de Stichting.

A.2. Resultaten uit verzekeringsactiviteiten

De resultaten uit verzekeringsactiviteiten over het jaar 2016 zijn, in vergelijking met het jaar 2015, in onderstaande tabel opgenomen.

		2016		2015	
	Ref.	€	€	€	€
Brutopremies		103.789		99.455	
Uitgaande herverzekeringspremies		-5.560		-4.580	
	a		98.229		94.875
Wijziging technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's					
- bruto		591		765	
- aandeel herverzekeraars		0		0	
	b		591		765
Verdiende premies eigen rekening	a-b		97.638		94.110
Toegerekende opbrengst uit beleggingen			938		463
Totaal baten			98.576		94.573
Brutoschaden		87.963		71.305	
Aandeel herverzekeraars		-10.537		-2.910	
	c		77.426		68.395
Wijziging voorzieningen voor te betalen schaden/uitkeringen					
- bruto		5.811		-2.646	
- aandeel herverzekeraars		-1.916		-445	
	d		3.895		-3.091
Schaden eigen rekening	c+d		81.321		65.304
Acquisitiekosten			4.834		4.895
Bedrijfskosten			21.445		19.129
Totaal lasten			107.600		89.328
Resultaat technische rekening schadeverzekering			-9.024		5.245

in duizenden euro's

De activiteiten van ZLM Verzekeringen zijn onder te verdelen naar zes verschillende homogene risicogroepen. Per risicogroep wordt hieronder aangegeven welke verzekeringsproducten hieronder vallen. De groep "motorrijtuigen WA" is niet gesplitst in letselschades en materiele schades omdat de verhouding letsel/materieel in de afgelopen jaren stabiel is gebleken. Bij ZLM Verzekeringen zijn er geen opties en garanties gekoppeld aan de verzekeringsproducten.

Tussen haakjes is het aantal dekkingen per ultimo 2016 weergegeven.

Ziekte en ongevallen

- Ongevallen verzekering inzittenden (OVI) [31.561]
- Ongevallen verzekering opzittenden (OVO) [22.181]
- Schade verzekering inzittenden (SVI) [169.263]
- Gezinsongevallenverzekering [10.492]

Motorrijtuigen Casco

- Casco dekkingen op motorrijtuigen [134.944]
- Beperkt casco dekkingen op motorrijtuigen [36.784]

Motorrijtuigen WA

- WA dekking op motorrijtuigen [260.483]

Brand

- opstalverzekering met of zonder glasdekking [66.902]
- inboedel verzekering met of zonder glasdekking [97.136]
- kostbaarhedenverzekering [977]

Aansprakelijkheid

- aansprakelijkheidsverzekering particulieren (AVP) [102.816]

Rechtsbijstand

- rechtsbijstandverzekering particulieren [28.166]

De technische rekening per homogene risicogroep over 2016 ziet er als volgt uit:

	Totaal schadeverzekering		Motorrijtuigen WA	
	2016	2015	2016	2015
	€	€	€	€
Brutopremies	103.789	99.455	39.078	37.917
Uitgaande herverzekeringspremies	5.560	4.580	1.631	1.570
a	98.229	94.875	37.447	36.347
Wijziging technische voorzieningen				
- bruto	591	765	0	0
- aandeel herverzekeraars	0	0	0	0
b	591	765	0	0
Verdiende premies eigen rekening	a-b 97.638	94.110	37.447	36.347
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	938	463	559	293
Totaal baten	98.576	94.573	38.006	36.640
Brutoschaden	87.963	71.305	35.412	30.907
Aandeel herverzekeraars	-10.537	-2.910	-181	-1.122
c	77.426	68.395	35.231	29.785
Wijziging technische voorzieningen				
- bruto	5.811	-2.646	-1.008	-4.917
- aandeel herverzekeraars	-1.916	-445	-3.668	1.481
d	3.895	-3.091	-4.676	-3.436
Schaden eigen rekening	c+d 81.321	65.304	30.555	26.349
Acquisitiekosten	4.834	4.895	1.854	1.890
Bedrijfskosten	21.445	19.129	7.942	7.131
Totaal lasten	107.600	89.328	40.351	35.370
Resultaat technische rekening schadeverzekering	-9.024	5.245	-2.345	1.270

Motorrijtuigen Casco		Ongevallen en ziekte		Brand		Overige branches	
2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
€	€	€	€	€	€	€	€
31.750	30.756	5.322	4.704	19.860	18.623	7.779	7.455
1.564	1.064	158	104	990	689	1.217	1.153
30.186	29.692	5.164	4.600	18.870	17.934	6.562	6.302
0	0	5	3	468	385	118	377
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	5	3	468	385	118	377
30.186	29.692	5.159	4.597	18.402	17.549	6.444	5.925
115	55	45	18	152	66	67	31
30.301	29.747	5.204	4.615	18.554	17.615	6.511	5.956
29.909	23.556	1.580	948	15.806	12.289	5.256	3.605
-4.418	-1.428	0	0	-4.833	-164	-1.105	-196
25.491	22.128	1.580	948	10.973	12.125	4.151	3.409
432	331	2.141	873	4.269	441	-23	626
318	-318	0	0	842	-842	592	-766
750	13	2.141	873	5.111	-401	569	-140
26.241	22.141	3.721	1.821	16.084	11.724	4.720	3.269
1.495	1.544	255	239	911	913	319	309
6.531	5.928	1.164	960	4.263	3.779	1.545	1.331
34.267	29.613	5.140	3.020	21.258	16.416	6.584	4.909
-3.966	134	64	1.595	-2.704	1.199	-73	1.047

De grondslagen voor resultaatbepaling zijn als volgt:

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de in rekening gebrachte premies en overige baten en de betaalde schaden en andere lasten over het jaar, rekening houdend met lopende herverzekeringsovereenkomsten. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat wordt tevens bepaald met inachtneming van de verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen van op actuele waarde gewaardeerde beleggingen.

In de technische rekening schadeverzekering worden de baten en lasten verantwoord die gedurende het boekjaar voortvloeien uit de schadeverzekeringsactiviteiten.

Brutopremies

De brutopremies zijn bepaald als de op basis van de geldende tarieven aan polishouders in rekening te brengen bedragen, onder aftrek van verleende kortingen.

Uitgaande herverzekeringspremies

De aan herverzekeraars betaalde herverzekeringspremie wordt naar evenredigheid van de looptijd van de contracten (boekjaar) als last opgenomen.

Toegerekende opbrengst uit beleggingen

Een deel van de beleggingsopbrengsten uit de niet-technische rekening wordt overgeboekt naar de technische rekening. De opbrengst beleggingen technische rekening is gekoppeld aan het couponrentetarief van recent geëmitteerde Nederlandse staatsobligaties. De omvang van de technische voorzieningen is de basis voor toerekening van de opbrengst beleggingen aan de technische rekening. Het gemiddelde van deze voorzieningen aan het begin en aan het eind van het boekjaar wordt vermenigvuldigd met factor 2 en daarna met het couponrentetarief.

Bij de toerekening van de opbrengst beleggingen aan de verschillende branches wordt naast de omvang van de gemiddelde technische voorziening ook rekening gehouden met het niveau van de ontvangen brutopremie voor de desbetreffende branche. Uitgangspunt hierbij is dat de ontvangen brutopremie gemiddeld een halfjaar voor belegging beschikbaar is.

Acquisitiekosten

Onder acquisitiekosten zijn naast de aan tussenpersonen betaalde provisies de kosten voor marketing opgenomen.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten, na aftrek van de toerekening aan de niet-technische rekening, worden aan de branches toegerekend op basis van de verdiende premies eigen rekening.

A.3. Resultaten uit beleggingsactiviteiten

De resultaten van de beleggingsactiviteiten worden in de niet-technische rekening opgenomen. De niet-technische rekening over het jaar 2016 is, in vergelijking met het jaar 2015, in onderstaande tabel opgenomen.

		2016		2015	
Ref.		€	€	€	€
Resultaat technische rekening schadeverzekering	a		-9.024		5.245
Opbrengsten uit beleggingen					
Resultaat deelnemingen		404		1.273	
Opbrengst overige beleggingen		2.394		2.334	
Gerealiseerde winst op beleggingen		12.221		16.942	
Niet-gerealiseerde winst op beleggingen		15.019		20.549	
		5.743		1.049	
			20.762		21.598
Beleggingslasten					
Resultaat deelnemingen		44		407	
Beheerskosten en rentelasten		175		183	
Gerealiseerd verlies op beleggingen		4.736		4.959	
Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen		4.955		5.549	
		1.801		9.080	
			6.756		14.629
			14.006		6.969
Toegerekende opbrengst beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering			938		463
			13.068		6.506
Andere baten			300		392
Andere lasten			-248		-11.934
Resultaat niet-technische rekening schadeverzekering	b		13.120		-5.036
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	a+b		4.096		209
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening			-1.080		204
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen			3.016		413

De grondslagen voor resultaatbepaling is als volgt:

Beleggingsresultaten

Het verschil tussen het totaal van de opbrengsten uit beleggingen minus de beleggingslasten en het aan de technische rekening toegerekende bedrag aan beleggingsopbrengsten komt in de niet-technische rekening. Ook de niet-gerealiseerde resultaten, positief of negatief, worden hierin meegenomen.

A.4. Resultaten uit overige activiteiten

De overige activiteiten worden onder andere baten en lasten verwerkt. Hierin worden de resultaten van de assurantiebemiddelingsactiviteiten opgenomen. Aan de opbrengst uit deze activiteiten worden bedrijfskosten toegerekend op basis van de personele bezetting.

In 2015 is onder overige lasten een premierugbetaling aan de leden van € 11,9 miljoen verantwoord.

A.5. Overige informatie

De belastingen over het resultaat worden bepaald op basis van de geldende belastingwetgeving.

B. Governance structuur

B.1. Algemene informatie over het governance systeem

Juridische structuur

ZLM Verzekeringen is een onderlinge waarborgmaatschappij.

Bestuurlijke structuur

Op ZLM Verzekeringen is het structuurregime uit het Burgerlijk Wetboek van toepassing. ZLM Verzekeringen kent (statutair) een algemene ledenvergadering, een Raad van Commissarissen en een meerhoofdige directie (= bestuur).

Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering heeft een aantal belangrijke bevoegdheden zoals het vaststellen van de jaarrekening, het benoemen van commissarissen, het aanwijzen van de accountant, het wijzigen van de statuten en het verlenen van decharge aan directie en commissarissen.

Samenstelling directie

De directie van ZLM Verzekeringen bestond in 2016 uit de heer M.C. (Marinus) Schroevers, algemeen directeur en de heer drs. O.W.A. (Oscar) Monshouwer, directeur Verzekeringszaken.

Taakverdeling directie

De taakverdeling van de directie per 1 januari 2016 is als volgt:

- Algemeen directeur
 - Financiën & Facilitair
 - Personeelszaken
 - Juridische zaken
 - Compliance en Risicomanagement
 - Kwaliteit & Klachten
 - Informatiemanagement
 - Interne audit
- Directeur Verzekeringszaken
 - Advies & Acceptatie (inclusief bemiddeling)
 - Schade
 - Marketing & Communicatie
 - Stichting Rechtsbijstand
 - Herverzekeringen
 - Fraude

Samenstelling Managementteam

Naast de directieleden zijn de volgende personen lid van het managementteam:

De heer J.A.C. (Jan-Kees) Adriaanse RA	afdelingshoofd Financiën & Facilitair
De heer W.C. (Wim) de Fouw	afdelingshoofd Advies & Acceptatie
De heer J.J.P. (Peter) Geluk	afdelingshoofd Informatiemanagement
De heer E.J. (Edwin) Goetheer	afdelingshoofd Schade
De heer H.M.J. (Hubèr) Rentmeester	afdelingshoofd Marketing & Communicatie

Het managementteam van ZLM, met van links naar rechts: Hubèr Rentmeester, Edwin Goetheer, Oscar Monshouwer, Wim de Fouw, Marinus Schroevers, Peter Geluk en Jan-Kees Adriaanse.

Raad van Commissarissen

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is als volgt:

- mr. F.A.M. van den Heuvel, voorzitter
- mw. drs. J. de Koeijer
- ir. J.W. de Kater
- mw. C.M. Westdijk-Wilkes MBA/MSM
- drs. E.M.H. Resink RC

De Raad van Commissarissen benoemt de directie en oefent toezicht uit op het beleid en op de algemene gang van zaken van ZLM Verzekeringen. De Raad van Commissarissen dient goedkeuring te verlenen aan onder andere de begroting, de jaarrekening en de risicobereidheid van ZLM Verzekeringen.

De Raad van Commissarissen van ZLM, met van links naar rechts: de heer van den Heuvel, mevrouw Westdijk-Wilkes, de heer de Kater, mevrouw de Koeijer en de heer Resink.

Commissies Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen kent de volgende commissies:

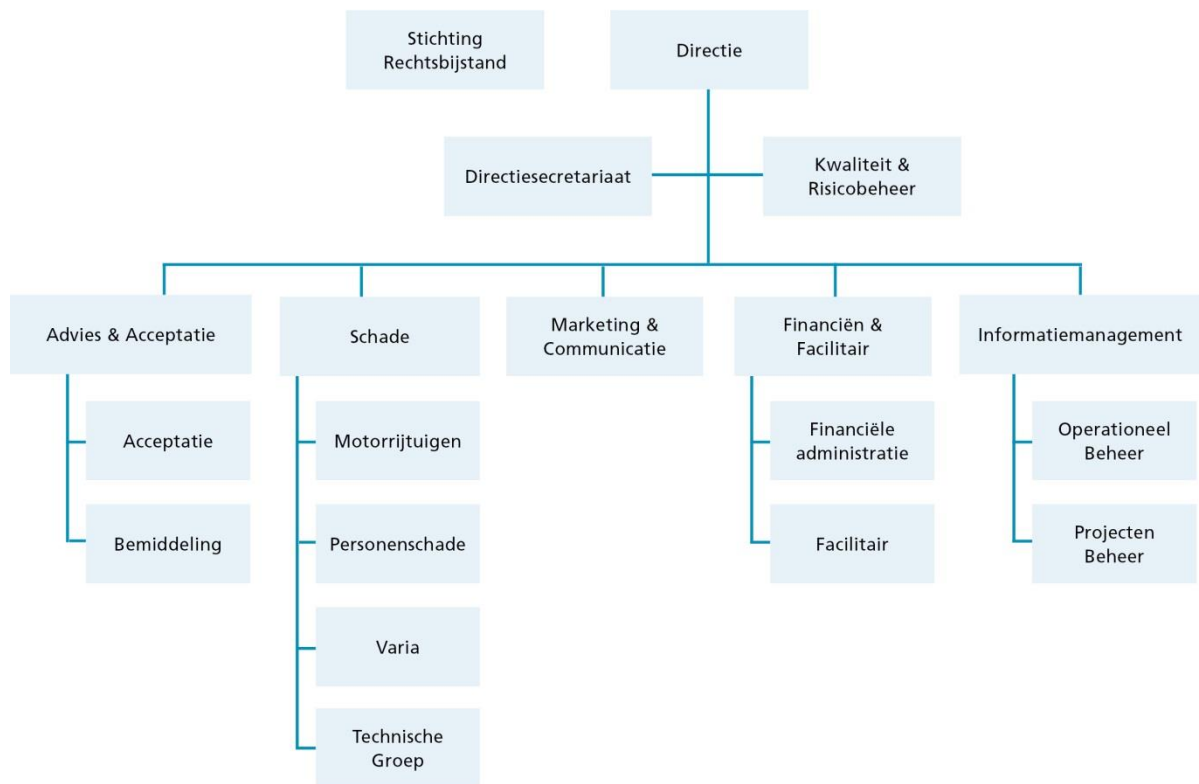
de Remuneratiecommissie; deze bestaat uit mevrouw C.M. Westdijk-Wilkes MBA/MSM (voorzitter) en de heer mr. F.A.M. van den Heuvel;

de Audit- en Risicobeheercommissie; deze bestaat uit mevrouw drs. J. de Koeijer (voorzitter) en de heer drs. E.M.H. Resink RC.

De Audit- en Risicobeheerscommissie houdt toezicht op de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Daarnaast richt deze commissie zich op de ORSA, de financiële rapportages, de risicobereidheid en de rol en het functioneren van de Interne Auditfunctie, de Compliancefunctie en de Risicomanagementfunctie.

Organisatiestructuur

ZLM Verzekeringen kent de volgende organisatiestructuur:

ZLM heeft eind 2016 228 medewerkers in dienst. Dit zijn 199 FTE's. Er zijn eind 2016 130 vrouwen en 98 mannen in dienst. De gemiddelde leeftijd bedraagt 38 jaar.

Interne rapportagesystematiek

Er is binnen ZLM Verzekeringen een maandelijkse managementrapportage over de financiële voortgang (per product), de ontwikkeling van de verzekeringsportefeuille, de schade-aantallen en de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille aan Raad van Commissarissen en het managementteam. Verder zijn er rapportagelijnen over:

- fraude
- risicomanagement en compliance
- interne audit
- kwaliteit en klachten
- ict security zaken

Overleg- en besluitvormingsstructuur

ZLM Verzekeringen kent een op consensus gebaseerde overleg- en besluitvormingsstructuur. Het managementteam overlegt maandelijks. De Raad van Commissarissen komt vijfmaal per jaar samen in aanwezigheid van de directie. Vanuit de Raad van Commissarissen is de Audit- en risicobeheercommissie actief. Deze komt vier keer per jaar, samen met directie, afdelingshoofd Financiën & Facilitair en de externe accountant, bijeen.

Beleid

In het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering heeft ZLM Verzekeringen op een aantal thema's haar beleidslijnen nader uitgewerkt. Dit betreft onder meer de volgende onderwerpen:

Beloningsbeleid	In dit beleid wordt weergegeven hoe ZLM Verzekeringen omgaat met beloning van directie en medewerkers. Er staat onder meer in dat ZLM Verzekeringen geen vorm van variabele beloning kent. De pensioenregeling is voor alle medewerkers gelijk. Er is een salarisgebouw. De cao voor het Verzekeringsbedrijf is van toepassing. Jaarlijks stelt de RvC de beloning van de directie en het beloningsbeleid vast. Binnen ZLM is er geen enkele persoon die een beloning hoger dan € 1 miljoen per jaar heeft ontvangen. Ook zijn er geen individuele afspraken voor ontslagvergoedingen.
Kapitaalbeleid	In dit kapitaalbeleid bevat wordt naast de wettelijke de intern noodzakelijk geachte solvabiliteit aangegeven. Daarnaast komen mogelijkheden om kapitaal te genereren, de wijze van monitoren van risico's en de solvabiliteitspositie aan de orde. Ook worden triggerevents genoemd en is er een stappenplan met acties indien de triggers zich voor doen.
Beleggingsbeleid	In het beleggingsbeleid verwoorden wij onze visie op de verhouding tussen risico en rendement ten aanzien van ons belegd vermogen. Tevens verwoorden wij hoe wij invulling geven aan Verantwoord Beleggen. We toetsen de portefeuille aan de ESG-criteria.
Herverzekeringsbeleid	Het herverzekeringsbeleid geeft duidelijke kaders over de herverzekering van onze producten, de eventueel facultatief te dekken risico's, het vast te stellen eigen behoud en de samenstelling van het herverzekeringspanel in termen van spreiding en rating.
Compliance en Integriteitsbeleid	Het compliance- en integriteitsbeleid van ZLM Verzekeringen houdt in dat we de compliance gerelateerde integriteitsweten regelgeving, de bindende zelfregulering en de door ons zelf opgestelde integriteitsregels naleven. Dit beleid is gericht op het waarborgen van onze integere bedrijfsuitoefening.

Informatiesystemen en informatiebeveiliging

ZLM Verzekeringen werkt met één verzekeringsadministratiesysteem voor de vastlegging en verwerking van gegevens op polis- en schadegebied en relaties. Dit systeem is gekoppeld aan de financiële administratie. Het informatiebeveiligingsbeleid is vastgelegd in een beleidsdocument en voldoet aan de daarvoor door de toezichthouder gestelde eisen. Dit beleidsonderdeel wordt bewaakt door een security officer.

B.2. Betrouwbaarheid en deskundigheid

Voor alle medewerkers van ZLM Verzekeringen is het Protocol werving en selectie van toepassing waarin eisen zijn geformuleerd waaraan eigen, uitzend- en inleenkrachten moeten voldoen.

Er is voor leden van de Raad van Commissarissen, van de directie en leidinggevendenden uit het tweede echelon, die door De Nederlandsche Bank (DNB) op geschiktheid en betrouwbaarheid worden getoetst, een speciaal Protocol werving en selectie van toepassing. Het onderwerp betrouwbaarheid komt ook aan bod in de Regeling integriteitsgevoelige functies van ZLM Verzekeringen.

Uiteraard is voor directie, leden van de Raad van Commissarissen en sleutelfunctionarissen aantoonbare deskundigheid, passend bij de functie, noodzakelijk. Permanente educatie zorgt voor het op peil houden en het eventueel verbreden van deze kennis.

Alle medewerkers van ZLM Verzekeringen hebben de Eed of Belofte afgelegd.

B.3. Risicomanagement systeem

Risicostrategie en risicobeleid t.a.v. risicobereidheid

ZLM Verzekeringen is een risicomijdende organisatie. De governance structuur (overleg en besluitvorming in het consensusmodel), de beperkte omvang en geringe complexiteit van de organisatie, de onderlinge rechtsvorm waarin het klanten-/ledenbelang centraal staat, de eenvoud van de producten en de directe betrokkenheid van het management bij de risicomonitoring spelen hierbij een belangrijke rol. De risicobereidheid komt eigenlijk tot uitdrukking in het Kapitaalbeleid. De risicobereidheid wordt getoetst in de jaarlijkse Own Risk & Solvency Assessment (ORSA).

Opzet en organisatie van het risicomanagementsysteem

Het risicomanagementsysteem van ZLM Verzekeringen is gebaseerd op COSO-ERM en de FIRM-systematiek van DNB. De systematiek is vastgelegd in het Handboek Risicomanagement. Dit handboek omvat drie delen:

- het risicomanagementproces (COSO-ERM; scores en normering) inclusief het ORSA-beleid en het ORSA-proces
- de risico-inventarisatie en -analyse (beschrijvende deel)
- de risicobeoordeling (schematische deel; scores)

Het handboek en de daarin weergegeven risico's en risico-inventarisatie worden jaarlijks geactualiseerd in een overleg dat de algemeen directeur als risicobeheerder (tot 1/1/2017) voert met het managementteam, teamleiders, compliance officer en internal auditor. De resultaten van dat overleg worden vastgelegd en eenmaal per jaar gepresenteerd aan de Audit- en Risico-beheercommissie uit de RvC en vervolgens behandeld in de voltallige RvC. Deze stelt uiteindelijk de risicobereidheid van ZLM vast. Dat wil zeggen: kan de RvC zich vinden in de geconstateerde rest-risico's die ZLM loopt en de maatregelen die worden getroffen om een geaccepteerd risiconiveau te bereiken?

Kapitaalbeleid

In het kapitaalbeleid wordt naast de wettelijke ook de intern noodzakelijk geachte solvabiliteit aangegeven. Deze is in het kapitaalbeleid 2016 als volgt opgebouwd:

(x € 1.000)

Solvency Capital Requirement (eind 2015)	66.800
Extra buffer voor catastroferisico	38.600
Extra buffer voor onvoorzien (reorganisatie)	10.000
Doelsolvabiliteit	115.400
Doelsolvabiliteit in % van de SCR	173%

Indien we de doelsolvabiliteit uit het Kapitaalbeleid 2016 updaten met de meest recente SCR (eind 2016) dan komt de noodzakelijk geachte solvabiliteit uit op:

(x € 1.000)

Solvency Capital Requirement (eind 2016)	72.663
Extra buffer voor catastroferisico	38.600
Extra buffer voor onvoorzien (reorganisatie)	10.000
Doelsolvabiliteit	121.263
Doelsolvabiliteit in % van de SCR	167%

ZLM heeft bepaald dat het aanwezige eigen vermogen minimaal € 121,3 miljoen moet zijn. Indien het kapitaal daalt en in de buurt komt van dit bedrag dan zullen er maatregelen genomen moeten worden. Dit kan in de vorm van kapitaalversterking of door risicobeperking. De intern noodzakelijk geachte solvabiliteit kan dus gezien worden als onze risicobereidheid.

In het Kapitaalbeleid worden ook

- mogelijkheden om kapitaal te genereren;
- de wijze van monitoren van risico's en
- triggerevents met een stappenplan met acties hierop besproken.

ORSA-proces en daarbij betrokken functies

De ORSA geeft een uitbreiding aan ons jaarlijks risicomanagementproces. Deze uitbreiding bestaat uit:

- het formuleren van scenario's;
- de projectie daarvan op (middel-)lange termijn.

Het ORSA-proces wordt jaarlijks (of zoveel vaker als noodzakelijk wordt geacht) opgestart. Voor de uitvoering van het ORSA-proces is een werkgroep actief die bestaat uit:

- algemeen directeur
- directeur Verzekeringszaken
- afdelingshoofd Financiën & Facilitair
- teamleider Financiële administratie
- medewerker Planning & Control
- actuariële functie

Aan de hand van de belangrijkste risico's worden scenario's gedefinieerd. Vervolgens wordt over een periode van 5 jaar berekend wat de impact is op de solvabiliteit indien een scenario, of een combinatie van verschillende scenario's, zich zou voordoen.

De concept-ORSA wordt vervolgens ingebracht in het MT waar dit document wordt besproken en vastgesteld. De compliance- en de interne auditfunctie binnen ZLM worden voortdurend bij dit proces betrokken. Na vaststelling van de ORSA in het MT brengen de actuariële functie en de interne audit afzonderlijk hun review uit.

De ORSA wordt vervolgens besproken in de Audit- en Risicobeheercommissie en ook in de plenaire vergadering van de RvC. Na afronding van dit proces wordt de definitieve ORSA-rapportage verspreid onder alle belanghebbenden (RvC, directie, MT, externe accountant, compliance officer, internal auditor, DNB).

Asset-Liability Management

ZLM Verzekeringen streeft met haar beleggingsbeleid een aantrekkelijk rendement op lange termijn na. Dit bij een aanvaardbaar risico. Daarbij worden de netto technische voorzieningen inclusief risicomarge in de matching portefeuille tenminste gedekt door de allocatie naar risicomijdende beleggingen. Het risicobudget bedroeg tot en met 2016 5,5% op basis van een standaarddeviatie van de rendementen van de totale portefeuille. In 2016 is een nieuwe ALM studie uitgevoerd. Vanaf 2017 bedraagt het risicobudget 7,5% op basis van een standaarddeviatie van de rendementen van de rendementsportefeuille en dus niet meer van de totale portefeuille.

Forward looking model

Voor het opstellen en het doorberekenen van de ORSA-scenario's maken wij gebruik van een model van Triple A - Risk Finance. Aan deze partij zijn tevens activiteiten van de actuariële functie uitbesteed. De actuariële functie geeft een oordeel over de gehanteerde ORSA-projecties en uitgangspunten. In de ORSA hebben we 5 jaar geprojecteerd. In onze scenario's hebben wij de prognose van de Solvency Capital Requirement (SCR) gepresenteerd.

Scenario's

De keuze van de scenario's koppelen we aan onze belangrijkste risico's en wordt, na afstemming in het MT en de audit- en risicobeheercommissie, door de directie vastgesteld.

Datakwaliteit

De in de ORSA gebruikte data komen voort uit de processen Maandrapportage, Begroting en Pilaar-1 berekening. In deze processen gebruiken we data uit het verzekeringstechnische systeem NeoZ en uit de financiële administratie. Het feit dat ZLM werkt met slechts één verzekeringstechnisch informatiesysteem draagt zeker bij aan de betrouwbaarheid van de daaraan ontleende data. Voor de bepaling van de marktwaarde van balansposten gebruiken we extern ontwikkelde tooling en informatie die onze vermogensbeheerder/custodian aanlevert. Bij het opstellen van de managementinformatie wordt het 4-ogen-principe gehanteerd. De data voor en de berekeningen van de Pilaar-1 berekening worden gereviewd door de actuariële functie. De jaarrekening wordt gecontroleerd door de externe accountant.

Frequentie en triggers

In principe voeren we de ORSA eenmaal per jaar uit in samenhang met het (eveneens jaarlijks plaatsvindende) risicomanagementproces. In dat laatste proces kijken we meer naar het verleden en het heden, terwijl de ORSA daar een scenario gebaseerde toekomstblik aan toevoegt.

In het kapitaalbeleid hebben we een aantal triggerevents benoemd die aanleiding geven tot het nemen van maatregelen tot versterking van de aanwezige solvabiliteit of tot vermindering van risico's. Wanneer zo'n triggerevent zich voordoet zal tevens een (extra) ORSA-traject worden uitgevoerd.

B.4. Interne controle omgeving

ZLM heeft een systeem van interne controle. In alle essentiële bedrijfsprocessen, waaronder acceptatie, schadeafhandeling, financiën en informatieverwerking, zijn maatregelen van interne controle ingevoerd om het risico op fouten te mitigeren.

Daarnaast is een second line of defense ingevoerd in de vorm van de compliance officer en de actuariële functie. Vanaf 2017 is de risicomanagementfunctie ook een tweede-lijns functie. Deze functies beoordelen, ieder op hun eigen vakgebied, of de interne controle maatregelen van voldoende niveau zijn om de risico's te mitigeren. De rol van de compliance officer wordt in hoofdstuk B.8 besproken, de actuariële functie komt in hoofdstuk B.6 aan de orde.

Ook de derde line of defense, de medewerker interne audit, beoordeelt of de intern controlemaatregelen worden uitgevoerd en of deze van voldoende niveau zijn om de risico's te mitigeren. Deze functie wordt in hoofdstuk B.5 besproken.

B.5. Interne audit functie

De medewerker interne audit maakt, als één van de sleutelfuncties, onderdeel uit van het Solvency II governance systeem. Hij heeft binnen ZLM Verzekeringen een zelfstandige en onafhankelijke positie. De medewerker interne audit ressorteert onder de algemeen directeur en rapporteert aan hem en aan de Audit- en Risicobeheercommissie. De medewerker interne audit heeft een escalatie-mogelijkheid naar de voorzitter van deze commissie.

De medewerker interne audit werkt op basis van een Audit Charter en aan de hand van een jaarlijks audit programma. Hij heeft ten behoeve van zijn werk toegang tot alle relevante informatie, documentatie en personen binnen ZLM Verzekeringen. Elk halfjaar rapporteert hij aan het management team en de Audit- en risicobeheercommissie over de bevindingen en de voortgang van het auditprogramma.

In 2016 heeft de interne audit functie audits uitgevoerd naar:

- herverzekeren;
- Gap-analyse IT general controls;
- kwaliteit – thema klantcontact;
- schadebehandeling – gap analyse letselschade;
- het QRT-proces.

B.6. Actuariële functie

De actuariële functie maakt, als één van de sleutelfuncties, onderdeel uit van het Solvency II governance systeem. Bij de inrichting van de actuariële functie is rekening gehouden met de omvang en complexiteit van de bedrijfsvoering van ZLM Verzekeringen.

De actuariële functie heeft ten minste aandacht voor de volgende aandachtsgebieden:

- Niveau en toereikendheid van de technische voorzieningen;
- Niveau en toereikendheid van premies;
- Vereiste en aanwezige solvabiliteit;
- Projecties van vereiste en aanwezige solvabiliteit in het kader van de ORSA;
- Impact van herverzekering.

Per aandachtsgebied wordt tenminste eenmaal per jaar over de werkzaamheden en de bevindingen aan de directie gerapporteerd. Deze rapportage wordt ook ter beschikking gesteld aan de Audit- en Risicobeheercommissie uit de RvC.

De uitvoering van de activiteiten binnen de actuariële functie is zowel intern als extern belegd. De extern belegde taken worden uitgevoerd door Triple A – Risk Finance (Triple A). Aan de uitbestede taken ligt een overeenkomst ten grondslag ter waarborging van de kwaliteit, continuïteit en integriteit van de dienstverlening.

De coördinatie van de actuariële functie is belegd bij het afdelingshoofd Financiën & Facilitair van ZLM. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de directie.

Indien er een situatie ontstaat waarin de rapportagelijn via het afdelingshoofd Financiën & Facilitair niet afdoende is, is escalatie rechtstreeks naar de algemeen directeur of naar de Raad van Commissarissen mogelijk.

B.7. Uitbesteding

Twee kernactiviteiten worden voor een deel uitbesteed aan externe partijen. De alarmcentrale (berging en repatriëring motorrijtuigen) is uitbesteed aan Eurocross en een deel van de schadebehandeling rechtsbijstand is door middel van herverzekering uitbesteed aan DAS Rechtsbijstand. Er zijn samenwerkingsovereenkomsten (SLA) afgesloten met deze partijen waarin onder andere bepalingen over beveiliging van informatie is opgenomen.

Zoals in B.6 is beschreven is de actuariële functie eveneens uitbesteed. Het vermogensbeheer is door middel van fiduciair vermogensbeheer uitbesteed aan Kempen Capital Management.

B.8. Overige informatie

In hoofdstuk B.4 is de compliance functie genoemd. De compliance officer heeft binnen ZLM Verzekeringen een zelfstandige en onafhankelijke positie. De compliance officer ressorteert onder de algemeen directeur en rapporteert aan hem en aan de Audit- en Risicobeheercommissie uit de RvC. De compliance officer heeft een escalatiemogelijkheid naar de voorzitter van deze commissie.

De compliance officer werkt op basis van een Compliance Charter en aan de hand van een jaarlijks compliance programma. Hij heeft ten behoeve van zijn werk toegang tot alle relevante informatie, documentatie en personen binnen ZLM Verzekeringen. Elk halfjaar vindt een rapportage plaats over de bevindingen.

C. Risicoprofiel

C.1. Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen aan klanten en/of benadeelden niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige aannames bij het bepalen van de verzekeringsvoorwaarden en het vaststellen van de premie.

De verzekeringstechnische risico's van ZLM bestaan uit de volgende risico's:

- **Catastroferisico:** het risico dat door extreme en/of uitzonderlijke gebeurtenissen schades optreden waardoor de financiële positie negatief wordt beïnvloed;
- **Premierisico:** het risico dat de verzekeringspremie voor het komende jaar niet voldoende is om de schades en kosten van dat jaar te kunnen voldoen;
- **Voorzieningenrisico:** het risico dat in het verleden gevormde voorzieningen in de toekomst ontoereikend blijken te zijn op deze schades verder af te wikkelen

ZLM is uitsluitend actief op het gebied van standaard schadeverzekeringen. De belangrijkste risico's betreffen letselschades (motorrijtuigen WA en AVP portefeuille) en brand- en stormschades (motorrijtuigen casco, woonhuis en inboedel)

Door middel van duidelijke acceptatieregels worden minder aantrekkelijke risico's niet geaccepteerd.

Daarnaast geeft het herverzekeringsbeleid duidelijke kaders voor het reduceren van met name het catastroferisico.

Het aan te houden kapitaal voor het verzekeringstechnische risico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.2. Marktrisico

Het marktrisico heeft hoofdzakelijk betrekking op de beleggingsportefeuille. Het betreft hier risico's die de financiële markten nadelig kunnen beïnvloeden met veranderingen in de waarde van de beleggingsportefeuille tot gevolg. In het beleggingsbeleid worden de volgende uitgangspunten aangegeven:

Doelstelling

Een aantrekkelijk rendement op lange termijn bij een aanvaardbaar risico waarbij de technische voorzieningen, inclusief risicomarge worden gedekt door risicomijdende beleggingen.

Beleggingsportefeuille

Het totale vermogen is verdeeld over twee sub-portefeuilles. De matchingportefeuille heeft als doel om de technische voorzieningen inclusief risicomarge af te dekken door allocatie naar risicomijdende beleggingen met vergelijkbare rentegevoeligheid. De rendementportefeuille heeft als doel om een aantrekkelijk rendement na te streven.

Risicogebruik

Het vermogen wordt beheerd binnen stringente risicokaders. Het beleggingsrisico wordt uitgedrukt als standaarddeviatie van het beleggingsrendement in de rendementportefeuille. Het maximaal in te zetten risicobudget is 7,5%. Voor de beide portefeuilles zijn ook normwiegingen per beleggingscategorie en bandbreedtes daar omheen afgesproken.

Valuta-afdekking

Het valutarisico van de US-dollar, de Japanse Yen en het Britse Pond wordt voor 75% afgedekt.

Liquiditeit

De beleggingen in categorieën met beperkte liquiditeit (hypothecaire leningen, hedge funds en niet-genoteerd onroerend goed) zijn maximaal 30% van de rendementportefeuille.

Onderverdeling van het marktrisico

Blootstelling aan marktrisico wordt gemeten aan de hand van de impact van schommelingen in de waarde van financiële variabelen zoals aandelenprijzen, rentestanden en valutakoersen. De volgende risico's worden onderkend:

Renterisico

Het renterisico is de gevoeligheid van de waarde van de rentedragende activa en passiva voor veranderingen in de rentetermijnstructuur of in de volatiliteit van de rente.

Aandelenrisico

Het aandelenrisico is de gevoeligheid van de waarde van activa voor veranderingen in marktprijzen van aandelen.

Vastgoedrisico

Het vastgoedrisico is de gevoeligheid van de waarde van activa voor veranderingen in marktprijzen van vastgoed.

Spreadrisico

Het spreadrisico vloeit voort uit de gevoeligheid van de waarde van beleggingen, verplichtingen en financiële instrumenten voor het niveau en de volatiliteit van kredietopslagen boven de risicovrije rentetermijnstructuur.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat wordt gelopen door bezittingen of transacties in vreemde valuta.

Concentratierisico

Het concentratierisico vloeit voort door gebrek aan diversificatie in de portefeuille of door een sterke blootstelling aan het risico van wanbetaling.

Het aan te houden kapitaal voor het marktrisico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.3. Kredietrisico

Het kredietrisico wordt ook wel “tegenpartijrisico” genoemd. Dit is het risico van onvoorziene verliezen die het gevolg kunnen zijn van faillissement of verslechtering in de kredietwaardigheid van debiteuren of tegenpartijen voor zover deze nog niet onder het spreadrisico zijn meegenomen. Dit zijn onder andere vorderingen op herverzekeraars, rekening-couranttegoeden bij banken en vorderingen op debiteuren. Aanwezige liquide middelen worden bij meerdere banken ondergebracht. Daarnaast is de rating van tegenpartijen (bijvoorbeeld herverzekeraars) aan interne normen (minimaal A-rating) gebonden.

Het aan te houden kapitaal voor het kredietrisico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.4. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat ZLM over onvoldoende middelen beschikt om aan de directe betalingsverplichtingen te voldoen. Aan de lange termijn middelen zijn normen gekoppeld in het beleggingsbeleid. De korte termijn middelen worden bij banken liquide aangehouden.

C.5. Operationeel risico

Een operationeel risico is het risico van een (financieel) verlies dat zich voordoet als gevolg van inadequate of falende interne processen, personeel en systemen of externe gebeurtenissen. Tot het operationeel risico worden ook juridische risico's gerekend, maar niet de risico's die voortvloeien uit strategische beslissingen en reputatierisico's.

Juridische risico's

Het risico dat als gevolg van het niet naleven van wet- en regelgeving er mogelijk financiële schade ontstaat. ZLM Verzekeringen heeft geen complexe verzekeringsproducten waardoor het juridische risico gering zal zijn. De organisatie beschikt over juridische expertise. Bij complexe zaken wordt advies ingewonnen bij gespecialiseerde externe juristen. De compliance officer houdt toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving.

IT-risico's

Het risico dat bedrijfsprocessen en de informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd zijn, is benoemd als IT-risico. Deze risico's worden gemitigeerd door:

- toegangscontrole met rollen en bevoegdheden;
- changemanagement-procedures;
- back-up procedures;
- een uitwijkfaciliteit waarbij direct overgeschakeld kan worden naar een gespiegelde IT-omgeving;
- SLA-management.

Er is een informatiebeveiligingsbeleid waarin ook datakwaliteit en privacy aan de orde komen. De security-officer bewaakt het totale proces.

Uitbestedingsrisico

Uitbestedingsrisico's zijn risico's die verband houden met het door derden, op structurele basis, laten verrichten van werkzaamheden die

- a. deel uitmaken van of voortvloeien uit de met het leveren van de verzekeringsdiensten samenhangende bedrijfsprocessen of
- b. deel uitmaken van wezenlijke processen ter ondersteuning daarvan.

Bij ZLM gaat het om de uitbesteding van werkzaamheden van de alarmcentrale en, in het kader van een herverzekeringsovereenkomst, een deel van de schadebehandeling Rechtsbijstand. Met de organisaties waaraan activiteiten zijn uitbesteed worden contractuele afspraken gemaakt over de beheersing van de risico's.

Stroomuitval

ZLM is ingeval van stroomuitval zelfvoorzienend. De werkprocessen worden bij een stroomuitval niet onderbroken.

Het aan te houden kapitaal voor het operationeel risico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.6. Overige risico's

De resterende risico's zijn het reputatierisico en het integriteitsrisico.

Reputatierisico

Het reputatierisico heeft betrekking op eventuele reputatieschade als gevolg van negatieve publiciteit. Het beheersen van dit risico hangt zeer sterk samen met de beheersing van alle overige risico's. De hoge mate van klanttevredenheid toont ook hier aan dat ZLM een goede reputatie heeft. De bescherming van de privacy van onze verzekerden vraagt veel aandacht in dit kader.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico betreft het risico dat de integriteit van ZLM wordt beïnvloed als gevolg van niet integere of onethische gedragingen. Binnen ZLM is er veel aandacht voor beheersing van risico's op het gebied van integriteit en fraude. Screening van alle nieuwe medewerkers, functiescheidingen, vierogen-principe en gedragscodes zijn aanwezige beheersingsmaatregelen.

Frauderisico

Het risico dat er een opzettelijke handeling plaats vindt waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig (financieel) voordeel te behalen. Fraude door verzekerden komt helaas voor. Ook op dit terrein worden passende maatregelen genomen. De fraudecoördinator, de fraudebehandelaar schade en de fraudecontactpersonen geven concreet invulling aan de beheersing van frauderisico's. Ter voorkoming van interne fraude is er een screeningsbeleid en zijn er gedragscodes. Daarnaast is functiescheiding met rollen en bevoegdheden ook in de systemen toegepast. Alle medewerkers van ZLM Verzekeringen hebben de moreel-ethische verklaring ondertekend.

D. Waardering voor Solvency II doeleinden

In de jaarrekening vindt waardering en presentatie plaats overeenkomstig de grondslagen van BW-2.9. Onder Solvency II is de onderverdeling van de balans op een aantal punten net iets anders. Daarnaast gelden onder Solvency II voor bepaalde posten andere waarderingsprincipes. De waardering is in overeenstemming met artikel 9 tot en met 16 van de Gedelegeerde Verordening. Bij de bepaling van de Solvency II waardes maakt ZLM gebruik van de curve RTS verzekeraars Solvency II-zonder VA (volatility adjustment) per 31-12-2016. ZLM past hierbij geen overgangmaatregelen toe. Alleen bij de bepaling van de risicomarge past ZLM een vereenvoudiging toe.

De vertaling van de jaarrekening-balans naar de Solvency II-balans kent twee stappen. Bij de eerste stap worden de posten zo goed mogelijk geherrubriceerd naar de SII detaillering. De waardering van de posten wijzigen bij deze stap nog niet. Het resultaat van de eerste stap is de Solvency II balans met de jaarrekening waardering. Deze cijfers zijn opgenomen in de kolom "statutory accounts" in de QRT. Bij de tweede stap wordt indien nodig de waardering van de posten aangepast met de Solvency II balans als eindresultaat.

In de volgende paragrafen zal per onderdeel worden ingegaan op de betreffende marktwaardering.

D.1. Balans

Een samenvatting van de balans volgens de jaarrekening (op huidige grondslagen) en de Solvency II balans is onderstaand opgenomen.

BALANS PER 31-12-2016					
ACTIVA	Huidig	Solvency II	PASSIVA	Huidig	Solvency II
Immateriële vaste activa	-	-	Eigen vermogen	263.895	266.524
Latente belastingvordering	-	1.502	Herwaarderingsreserve	409	409
Beleggingen	341.233	340.672	Overige reserves	260.470	260.470
Terreinen en gebouwen	7.140	7.140	Onverdeelde winst	3.016	3.016
Groepsmaatschappijen en deelnemingen	1.673	915	Reconciatiereserve	-	2.629
Aandelen	99.363	99.362	Technische voorzieningen	95.722	99.275
Obligaties	190.316	190.316	Te betalen schade	95.690	84.258
Hypothecaire leningen	39.480	39.480	Niet-verdiende premie	10.183	6.432
Overige leningen	3.296	3.296	Risicomarge	-	8.585
Valutatermijncontracten	-35	163	Herverzekeringsdeel	-10.151	-
Vorderingen	13.551	14.309	Voorzieningen	5.732	13.728
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-	13.062	Voor belastingen	5.554	7.932
Liquide middelen	47.053	47.053	Voor pensioenen	-	5.618
Overlopende acquisitiekosten	389	-	Overige	178	178
Overige activa	4.404	4.404	Schulden	40.174	40.174
Afrondingsverschil	-	4	Uit directe verzekering	36.624	36.624
TOTAAL ACTIVA	406.630	421.006	Overige schulden	3.550	3.550
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>			Afgeleide financiële instrumenten (valuta)	-	198
			Overige passiva	1.107	1.107
			TOTAAL PASSIVA	406.630	421.006

De balans hierboven is opgesteld overeenkomstig de jaarrekening presentatie. De vertaling naar de Solvency II balans komt hierna aan de orde.

D.2. Activa

De waarderingsgrondslagen die zijn gehanteerd voor de jaarrekening zijn als volgt:

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen voor de jaarrekening voor verzekeringsmaatschappijen, zoals opgenomen in Afdeling 15 van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Herverzekeringscontracten

Door ZLM met herverzekeraars afgesloten contracten uit hoofde waarvan ZLM wordt gecompenseerd voor verliezen op uitgegeven verzekeringscontracten, worden aangemerkt als gegeven herverzekeringscontracten.

Herverzekeringspremies, provisies, uitkeringen en technische voorzieningen voor herverzekeringscontracten worden op dezelfde wijze verantwoord als de directe verzekeringen waarvoor de herverzekeringen zijn afgesloten.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Met op balansdatum verwachte duurzame waardeverminderingen is rekening gehouden. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Beleggingen

Terreinen en gebouwen

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de onderhandse verkoopwaarde vrij van huur en gebruik.

Taxatie van de terreinen en gebouwen geschiedt minimaal om de vijf jaar door onafhankelijke deskundigen. In de jaren waarin geen taxatie wordt uitgevoerd wordt de waardering beoordeeld op basis van indexatie en indien noodzakelijk aangepast.

Op de terreinen en gebouwen wordt niet afgeschreven. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn direct in de winst- en verliesrekening verwerkt. Voor het verschil tussen de actuele waarde en de kostprijs wordt ten laste van de algemene reserve een herwaarderingsreserve gevormd.

Deelnemingen

De niet-geconsolideerde deelnemingen zijn gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor de jaarrekening van ZLM. Voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Daarbij worden tevens andere langlopende belangen in aanmerking genomen die feitelijk moeten worden aangemerkt als onderdeel van de netto-investering in de deelneming. Wanneer ZLM Verzekeringen geheel of ten dele instaat voor de schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorziening voor oninbaarheid.

Vorderingen op deelnemingen

De vorderingen op groepsmaatschappijen worden opgenomen tegen marktwaarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. De marktwaarde wordt vastgesteld op basis van de contante waarde van de toekomstige kasstromen.

Overige financiële beleggingen

- **Aandelen**
De post aandelen bestaat uit beleggingsfondsen. Hierin zijn onroerendgoedfondsen en hedgefondsen opgenomen. Met uitzondering van de onroerendgoedfondsen hebben de fondsen alle een frequente marktnotering. Aandelen worden gewaardeerd tegen reële waarde, namelijk de beurskoers per balansdatum. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.
- **Obligaties en andere vastrentendewaardepapieren**
Deze post bevat staatsobligaties, beleggingsfondsen in vastrentende waarden, geldmarktfondsen en overige vorderingen met een frequente marktnotering. Deze worden gewaardeerd tegen de koers per balansdatum. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

- **Vorderingen uit hypothecaire leningen**
De vorderingen uit hypothecaire leningen betreffen indirecte hypotheek (beleggingsfondsen met een frequente marktwaardering) en aan personeel verstrekte leningen. Voor de personeelsleningen is als zekerheid het zakelijk recht van hypotheek gevestigd. Deze vorderingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Omdat er geen sprake is van een marktnotering, is bij de bepaling van de reële waarde een opslag van 150 basispunten toegepast op de "zero swap"-rentecurve. De indirecte hypotheek zijn tegen beurskoers per balansdatum gewaardeerd. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Voorts wordt een herwaarderingsreserve gevormd ten laste van de overige reserves.
- **Vorderingen uit andere leningen**
Deze post bevat de beleggingen zonder frequente marktnotering. Indien er niet minimaal per kwartaal een notering is, is er sprake van een niet-frequente marktnotering. Deze vorderingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde wordt vastgesteld aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen. Voor deze leningen is een opslag van 200 basispunten gehanteerd. De "zero swap"-rentecurve is als basis genomen. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Voorts wordt een herwaarderingsreserve gevormd ten laste van de overige reserves.
- **Andere financiële beleggingen**
Onder 'andere financiële beleggingen' zijn de afgeleide financiële instrumenten verantwoord. Dit betreffen valutatermijncontracten. Deze worden gewaardeerd tegen reële waarde. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen reële waarde. De reële waarde is gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Overige activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, of lagere bedrijfswaarde. Met op balansdatum verwachte bijzondere waardeverminderingen is rekening gehouden.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

In de navolgende tabel is de activa-kant van de balans in drie kolommen opgenomen.

- **kolom 1 Jaarrekening:** cijfers volgens jaarrekening in de SII detaillering zonder herrubricering;
- **kolom 2 Huidige accounting basis:** cijfers volgens jaarrekening waardering geherrubriceerd naar SII detaillering;
- **kolom 3 Solvency II waardering:** De Solvency II detaillering en waardering in overeenstemming met de QRT's.

Bij de aansluiting van de in navolgende tabel genoemde bedragen met de bedragen in de Balance Sheet QRT zijn er geringe afrondingsverschillen. Dit wordt veroorzaakt door afronding op duizenden euro's bij de opmaak voor de jaarrekening en het feit dat de QRT niet-afgeronde bedragen laat zien.

ACTIVA	Toelichting	Jaarrekening	Huidige accounting basis	SII waardering
1.1	Goodwill	0	0	0
1.2	Overlopende acquisitiekosten	1	388.753	0
1.3	Overige immateriële activa	2	0	0
1.4	Latente belastingvordering	3	0	1.501.693
1.5	Pensioenoverschot	0	0	0
1.6	Terreinen en gebouwen (voor eigen gebruik)	6.595.132	6.595.132	6.595.132
1.7	Beleggingen (anders dan activa die tegenover unit-linked verzekeringen staan)	291.860.890	322.961.528	322.961.528
1.7.1	Terreinen en gebouwen (anders dan voor eigen gebruik)	545.383	545.383	545.383
1.7.2	Deelnemingen	4	1.672.249	914.524
1.7.3	Aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)	99.362.451	0	0
1.7.3.1	Genoteerde aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)	99.362.451	0	0
1.7.3.2	Niet-genoteerde aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)	0	0	0
1.7.4	Obligaties	190.315.814	79.447.057	79.447.057
1.7.4.1	Staatsobligaties en obligaties van andere publieke organen	190.315.814	79.447.057	79.447.057
1.7.4.2	Bedrijfsobligaties	0	0	0
1.7.4.3	Samengestelde beleggingsproducten (structured notes)	0	0	0
1.7.4.4	Beleggingen in gesecuritiseerde activa	0	0	0
1.7.5	Beleggingsfondsen	7	241.891.743	241.891.743
1.7.6	Derivaten en Afgeleide financiële instrumenten	8	162.821	162.821
1.7.7	Deposito's anders dan liquide middelen (lange termijn deposito's)	-35.007	0	0
1.7.8	Overige beleggingen	0	0	0
1.8	Beleggingen voor unit-linked verzekeringen	0	0	0
1.9	Hypotheek en Leningen	42.775.854	11.115.320	11.115.320
1.9.1	Hypothecaire en andere leningen aan individuen	42.775.854	7.819.243	7.819.243
1.9.2	Hypothecaire en andere leningen (anders dan op polissen en aan individuen)	0	3.296.077	3.296.077
1.9.3	Leningen op polissen	0	0	0
1.10	Vorderingen uit herverzekering (aandeel in de technische voorziening)	0	10.150.852	13.062.674
1.10.1	Schade en Zorg vergelijkbaar met schade	0	10.150.852	13.062.674
1.10.1.1	Schade exclusief zorg	0	10.150.852	13.062.674
1.10.1.2	Zorg vergelijkbaar met schade	0	0	0
1.10.2	Leven en Zorg vergelijkbaar met leven	0	0	0
1.10.2.1	Zorg vergelijkbaar met leven	0	0	0
1.10.2.2	Leven, exclusief zorg en exclusief unit-linked verzekeringen	0	0	0
1.10.3	Unit-linked verzekeringen	0	0	0
1.11	Deposito's naar cedenten	0	0	0
1.12	Vorderingen uit directe verzekering (inclusief tussenpersonen)	11	8.173.283	8.931.007
1.13	Vorderingen op herverzekeraars	12	52.245	52.226
1.14	Vorderingen (handel, niet-verzekering)	5.325.992	5.325.992	5.325.992
1.15	Eigen aandelen	0	0	0
1.16	Verschuldigde bedragen u.h.v. opgevraagd maar nog niet betaald EV of waarborgkapitaal	0	0	0
1.17	Liquide middelen en equivalenten	47.053.264	47.053.264	47.053.264
1.18	Overige activa, niet elders weergegeven	13	4.791.748	4.402.995
1	Totaal activa	406.628.408	416.977.088	421.001.831

Bovenstaand overzicht toont een stijging van de huidige waarde van de activa van € 406.628.408 in de jaarrekening naar een totaal van € 421.001.831 onder Solvency II. Deze stijging komt door de volgende aanpassingen.

Overlopende acquisitiekosten

De overlopende acquisitiekosten worden in de jaarrekening gerubriceerd onder de overlopende activa. Overlopende acquisitiekosten – deel van acquisitiekosten toegerekend aan toekomstige periode - worden onder SII gewaardeerd op nihil.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa (IVA) betreft zelf ontwikkelde software (het programma NeoZ). Deze is ultimo 2016 tot nul afgeschreven. Onder Solvency II wordt de IVA gewaardeerd op nihil gezien de zeer beperkte "cashable value" van de IVA. Waardering op nihil is dan in lijn met Solvency II specificaties.

Beleggingen

De beleggingen van ZLM bestaan uit de volgende onderdelen:

- Onroerend goed / Terreinen en gebouwen (Eigen gebruik en Overig)
- Deelnemingen en groepsmaatschappijen, inclusief leningen aan deelnemingen en groepsmaatschappijen
- Beleggingen in aandelen en obligaties (vnl. beleggingsfondsen)
- Leningen op schuldbekentenis (financiële instellingen en overige)
- Hypotheken (in beleggingsfonds en personeelshypotheken)
- Valutatermijncontracten

De waardering is als volgt: alle bovenstaande beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde voor het onroerend goed is gebaseerd op taxaties (1x per 5 jaar), deelnemingen en groepsmaatschappijen op basis van netto vermogenswaarde volgens de jaarrekeningen, beleggingen op basis van beursnoteringen, de leningen inclusief hypotheken op basis van de contante waarde van de toekomstige kasstromen en valutatermijncontracten op basis van de actuele valuta koers.

Herrubriceringen

De indeling van de beleggingen is voor de QRT rapportage iets anders dan de gekozen indeling in de jaarrekening. In de jaarrekening worden beleggingsfondsen in aandelen, hedgefondsen en onroerendgoedfondsen onder aandelen opgenomen, beleggingsfondsen in vastrentende waarden worden onder obligaties en andere vastrentende waarden gerapporteerd en de belegging in het hypothekenfonds staat in de jaarrekening onder vorderingen uit hypothecaire leningen. In de QRT rapportage worden alle beleggingsfondsen echter onder "investment funds" gerubriceerd. De waardering is wel hetzelfde.

De terreinen en gebouwen zijn in de jaarrekening onder de beleggingen opgenomen. Deze worden verdeeld onder de post 'Voor eigen gebruik' (de eigen panden van ZLM in Goes) en de post 'Overige terreinen en gebouwen' (een aantal vakantiewoningen waarin belegd wordt). Bij Solvency II wordt 'Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik' apart gezet en dus niet onder beleggingen gepresenteerd. De eigen kantoorpanden komen hieronder te staan. De overige gebouwen (vakantiewoningen) zijn gerubriceerd bij de beleggingen 'Terreinen en gebouwen (anders dan voor eigen gebruik)'.

Een deel van de leningen (aan groepsmaatschappijen) ad € 757.724 wordt geherrubriceerd van 'groepsmaatschappijen' naar 'vorderingen uit directe verzekeringen'.

Eind 2016 is het saldo van onze valutatermijncontracten negatief. In de jaarrekening is deze negatief gepresenteerd aan de activazijde van de balans onder de post 'Andere Financiële beleggingen'. Het saldo van de termijncontracten is onder Solvency II gesplitst in een activapost en een passivapost.

Herverzekering

In de jaarrekening wordt het aandeel van de herverzekeringen in de technische voorzieningen (TV) in mindering gebracht op de verplichting. Onder SII wordt het aandeel van de herverzekering in de technische voorziening separaat als actiefpost op de balans getoond.

De waardering van het aandeel van de herverzekeraar in de TV is het saldo van de "Best Estimate" (BE) bruto en BE netto. Deze is nader toegelicht in het volgende hoofdstuk van dit rapport.

Overige activa

Er zijn geen waarderingsverschillen tussen de jaarrekening en Solvency II.

D.3. Passiva

De waarderingsgrondslagen die zijn gehanteerd voor de jaarrekening zijn als volgt:

Technische voorzieningen

Niet-verdiende premies en lopende risico's

De technische voorziening premies betreft het deel van de geboekte premies dat betrekking heeft op nog niet verstreken risicotermijnen. De wijziging in deze voorziening wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Te betalen schaden/uitkeringen

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum gemelde maar nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. Tevens is rekening gehouden met de reeds plaatsgevonden maar nog niet aangemelde schaden en verhaalbare schadebedragen. Deze voorziening is deels door hantering van gemiddelde bedragen per schade en deels post voor post bepaald. De schadevoorzieningen worden vastgesteld op basis van feiten die op het moment van vaststelling bekend zijn. De schadevoorzieningen worden voortdurend bijgesteld als onderdeel van een continu proces, op basis van feitelijk schadeverloop, afgewikkelde claims en nieuw gemelde schaden. De voorziening is nominaal opgenomen. Slechts het deel voor verlies aan arbeidsvermogen is contant gemaakt.

Er zijn geen catastrofevoorzieningen opgenomen. Het risico van catastrofeschaden (storm en hagel) is gedeeltelijk door middel van herverzekering afgedekt. Voor het opvangen van eventuele tekorten is de algemene reserve beschikbaar.

De voorziening voor de te betalen schaden is inclusief een voorziening voor interne schadeafwikkelingskosten voor de lopende schadegevallen. De voorziening voor schadeafwikkelingskosten bedraagt 4% van de voorziening schaden.

Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen

Het aandeel herverzekeraar in deze voorzieningen is post voor post vastgesteld. Het herverzekeringsdeel wordt als aparte post in mindering gebracht op de desbetreffende brutovoorziening.

Voorzieningen

Algemeen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Belastingen

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderinggrondslagen anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover reeds bij wet vastgesteld.

Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen, bestaande uit een voorziening voor uitkering bij jubilea, worden opgenomen tegen contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband

Schulden en overlopende passiva

Schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen reële waarde tenzij anders is bepaald.

In de navolgende tabel is de passiva-kant van de balans in drie kolommen opgenomen.

- **kolom 1 Jaarrekening:** cijfers volgens jaarrekening in de SII detaillering zonder herrubricering;
- **kolom 2 Huidige accounting basis:** cijfers volgens jaarrekening waardering geherrubriceerd naar SII detaillering;
- **kolom 3 Solvency II waardering:** De Solvency II detaillering en waardering in overeenstemming met de QRT's.

PASSIVA		Toelichting	Jaarrekening	Huidige accounting basis	SII waardering
2.1	Technische voorzieningen schade en zorg vergelijkbaar met schade	14	95.724.119	105.874.971	99.274.911
2.1.1	Technische voorzieningen schade (exclusief zorg)		90.205.759	100.356.611	97.362.744
2.1.1.1	Technische voorziening berekend als geheel		90.205.759	100.356.611	0
2.1.1.2	Beste schatting		0	0	89.069.218
2.1.1.3	Risicomarge		0	0	8.293.526
2.1.2	Technische voorzieningen zorg vergelijkbaar met schade		5.518.360	5.518.360	1.912.167
2.1.2.1	Technische voorziening berekend als geheel		5.518.360	5.518.360	0
2.1.2.2	Beste schatting		0	0	1.620.449
2.1.2.3	Risicomarge		0	0	291.718
2.2	Technische voorzieningen leven en zorg vergelijkbaar met leven		0	0	0
2.2.1	Technische voorzieningen zorg vergelijkbaar met leven		0	0	0
2.2.1.1	Technische voorziening berekend als geheel		0	0	0
2.2.1.2	Beste schatting		0	0	0
2.2.1.3	Risicomarge		0	0	0
2.2.2	Technische voorzieningen leven excl. zorg en excl. unit-linked verzekeringen		0	0	0
2.2.2.1	Technische voorziening berekend als geheel		0	0	0
2.2.2.2	Beste schatting		0	0	0
2.2.2.3	Risicomarge		0	0	0
2.3	Technische voorzieningen unit-linked verzekeringen		0	0	0
2.3.1.1	Technische voorziening berekend als geheel		0	0	0
2.3.1.2	Beste schatting		0	0	0
2.3.1.3	Risicomarge		0	0	0
2.4	Overige technische voorzieningen		0	0	0
2.5	Voorwaardelijke verplichtingen		0	0	0
2.6	Voorzieningen anders dan technische voorzieningen		178.000	178.000	178.000
2.7	Voorzieningen voor pensioenen	15	0	0	5.618.000
2.8	Depots van herverzekeraars		0	0	0
2.9	Voorzieningen voor uitgestelde belastingen	16	5.554.101	5.554.101	7.932.072
2.10	Afgeleide financiële instrumenten	17	0	197.828	197.828
2.11	Schulden aan kredietinstellingen		0	0	0
2.12	Financiële verplichtingen anders dan aan kredietinstellingen		0	0	0
2.13	Schulden uit directe verzekering (inclusief aan tussenpersonen)		36.621.551	36.621.551	36.621.551
2.14	Schulden uit herverzekering		560.709	560.709	560.709
2.15	Schulden (handel, niet verzekering)	18	0	2.183.838	2.183.838
2.16	Achtergestelde leningen		0	0	0
2.16.1	Achtergestelde leningen, niet opgenomen in kernvermogen		0	0	0
2.16.2	Achtergestelde leningen, opgenomen in kernvermogen		0	0	0
2.17	Overige verplichtingen, niet elders weergegeven	19	4.095.053	1.911.215	1.911.215
2.18	Totaal verplichtingen		142.733.533	153.082.213	154.478.124
2.19	Kernvermogen: Activa minus passiva (voor aanpassingen)		263.894.875	263.894.875	266.523.707
2	Totale verplichtingen en kernvermogen		406.628.408	416.977.088	421.001.831

Bovenstaand overzicht toont een stijging van het eigen vermogen van € 263.894.875 in de jaarrekening naar een totaal eigen vermogen van € 266.523.707 onder Solvency II. Dit komt door herwaarderingen en her-rubriceringen

D.4. Technische voorzieningen

Onder de technische voorzieningen zijn in de kolom "SII waardering" de voorziening voor niet verdiende premies en de voorziening voor schaden en uitkeringen bij elkaar opgeteld. De onderverdeling is als volgt:

Branche	Schadevoorziening netto	Aandeel herverzekeraar	Schadevoorziening bruto	Risicomarge	Schadevoorz. bruto Incl. Risicomarge	Premievoorziening	Totaal
Motorrijtuigen WA	56.133	11.605	67.738	6.902	74.640	549	75.189
Motorrijtuigen Casco	1.502	-	1.502	153	1.655	-1.554	101
Ongevallen en Ziekte	2.863	-	2.863	292	3.155	-1.242	1.913
Brand	7.628	-	7.628	777	8.405	6.557	14.962
Algemene aansprakelijkheid	1.755	1.465	3.220	328	3.548	1.090	4.638
Rechtsbijstand	1.307	-	1.307	133	1.440	1.032	2.472
Correctie voor verwacht verlies		-8					
TOTAAL	71.188	13.062	84.258	8.585	92.843	6.432	99.275

(Bedragen x € 1.000)

De verdeling naar Non-life en Health is als volgt:

	Schadevoorziening bruto	Premievoorziening	Totaal	Risicomarge	Totaal inclusief Risicomarge
Non-life	81.395	7.674	89.069	8.293	97.362
Health (similar to non-life)	2.863	-1.242	1.621	292	1.913
TOTAAL	84.258	6.432	90.690	8.585	99.275

(Bedragen x € 1.000)

In de jaarrekening worden de opgenomen technische voorzieningen op toereikendheid getoetst. Voor deze toereikendheidstoets wordt de Best Estimate van de voorziening vastgesteld door de SII grondslagen toe te passen. De hieruit resulterende 'toetsvoorziening' is onderdeel van de Solvency II balans en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een beste schatting voorziening voor te betalen schade;
- Een risicomarge;
- Een beste schatting voorziening voor niet-verdiende premie.

Voorziening voor te betalen schade

De vergelijking tussen de technische voorzieningen voor te betalen schade in de jaarrekening en die op Solvency II grondslagen is opgenomen in onderstaande tabel.

Technische voorziening voor te betalen schade 31-12-2016

Branche	Bruto		Netto	
	Jaarrekening	Best Estimate	Jaarrekening	Best Estimate
Motorrijtuigen WA	73.174	67.738	64.035	56.133
Motorrijtuigen Casco	2.427	1.502	2.427	1.502
Ongevallen en Ziekte	5.372	2.863	5.372	2.863
Brand	9.444	7.628	9.444	7.628
Algemene aansprakelijkheid	3.964	3.220	2.952	1.755
Rechtsbijstand	1.309	1.307	1.309	1.307
	95.690	84.258	85.539	71.188
Risicomarge	-	8.585	-	8.585
Voorziening voor te betalen schade <i>(Bedragen x € 1.000)</i>	95.690	92.843	85.539	79.773

In bovenstaand overzicht is zichtbaar dat de technische voorzieningen voor te betalen schade voor alle branches toereikend zijn gebleken. Op totaalniveau is sprake van een totale bruto marktwaarde voorziening (bestaande uit de Beste inschatting en de Risicomarge) van € 92.843.000. De balansvoorziening van € 95.690.000 is derhalve toereikend om deze marktwaarde te dekken en er resteert een prudentiemarge van € 2.847.000.

Na herverzekering resteert een totale netto marktwaarde voorziening van € 79.773.000 en een balansvoorziening van € 85.539.000. Ook na herverzekering blijkt de balansvoorziening toereikend om de marktwaarde te dekken en resteert een prudentiemarge van € 5.766.000.

Methode

Onderstaand overzicht geeft weer welke methodes zijn toegepast voor de bepaling van de best estimate schadevoorziening per homogene risicogroep:

Homogene risicogroep	Toegepaste methode
Motorrijtuigen WA	Chain-ladder methode + curve fitting
Motorrijtuigen Casco	Chain-ladder methode
Ongevallen en Ziekte	Chain-ladder methode
Brand	Chain-ladder methode
Algemene aansprakelijkheid	Chain-ladder methode + curve fitting
Rechtsbijstand	Aantallen - gemiddelden - methode

De chain-ladder methode (Development Factor Methode) is als basis genomen. Voor WA en Algemene aansprakelijkheid wordt curvefitting voor de ontwikkeling van de schadelast na het laatste opgenomen ontwikkeljaar (staart) gehanteerd. Voor Rechtsbijstand is de voorziening bepaald op basis van verwachte behandelingskosten voor openstaande rechtsbijstand-dossiers en de verwachte afloop hiervan.

Bij het bepalen van de Best-estimate is eveneens rekening gehouden met:

- rentecurve volgens EIOPA RTS Verzekeraars zonder Volatility Adjustment per 31/12/2016
- inflatie volgens Afgeleide reeks SA 19 CPI
- afwikkelkosten 4% (bestendige gedragslijn en voor alle risicogroepen gelijk)
- catastrofes met een schadelast groter dan € 2 miljoen worden uit de driehoeken gehaald

Risicomarge

Voor het vaststellen van de risicomarge is gebruik gemaakt van de simplificatie methode 1 beschreven in richtsnoer 62 van de Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen (EIOPA-BoS-14/166 NL).

Voorziening voor niet-verdiende premie

De vergelijking tussen de technische voorzieningen voor niet-verdiende premies in de jaarrekening en die op Solvency II grondslagen is opgenomen in onderstaande tabel.

Technische voorziening voor niet verdiende premie 31-12-2016

Branche	Jaarrekening	Best Estimate
Motorrijtuigen WA	-	549
Motorrijtuigen Casco	-	-1.554
Ongevallen en Ziekte	146	-1.242
Brand	7.221	6.557
Algemene aansprakelijkheid	1.286	1.090
Rechtsbijstand	1.530	1.032
Voorziening voor niet verdiende premie <i>(Bedragen x € 1.000)</i>	10.183	6.432

In bovenstaand overzicht is een marktwaarde voorziening (beste inschatting) voor niet-verdiende premie van € 6.432.000 zichtbaar. Dit is lager dan de in de jaarrekening opgenomen balansvoorziening van € 10.183.000 waardoor een marge van € 3.751.000 resteert.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat voor Motorrijtuigen WA en Casco geldt dat er geen boekwaarde voorziening voor niet-verdiende premie van toepassing is vanwege de prolongatiedatum van 1 januari. Voor deze branches geldt echter wel dat reeds voor 1 januari prolongatievoorstellen door ZLM aan haar klanten verstuurd worden waarin de premie vastgelegd wordt. Conform de voorschriften van Solvency II omtrent contractgrenzen wordt om deze reden een voorziening aangehouden op basis van de waarde van verwachte premies en resultaten. De prolongatievoorstellen voor de motorrijtuigen verzekeringen gelden ook voor de gerelateerde dekkingen onder de branche Ongevallen en Ziekte. Dit betreft OVI (ongevallenverzekering inzittenden) en SVI (schadeverzekering inzittenden).

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de basisprincipes en de toegepaste systematiek wordt verwezen naar het rapport "toereikendheidstoets 2016 dd. 10 maart 2017".

D.5. Overige verplichtingen

Voorziening voor pensioenen

In de jaarrekening is geen voorziening voor pensioenen opgenomen. Op de Solvency II balans is de pensioenvoorziening volgens IAS19 gewaardeerd.

Voorziening belastinglatentie

De voorziening belastinglatentie wordt aan het einde van ieder jaar gewaardeerd tegen het op dat moment geldende belastingtarief. Aangezien niet bepaald kan worden wanneer deze post vrijvalt gaan wij er vanuit dat de waarde in de balans gelijk is aan de marktwaarde. Aan de voorziening belastinglatentie is in de kolom Solvency II waardering een bedrag van € 2.377.971 toegevoegd als gevolg van de waarderingsverschillen tussen SI en SII.

Overige schulden

De post Overige schulden uit de jaarrekening is in de Solvency II balans gesplitst naar "schulden" en "overige verplichtingen". De transitorische posten zijn opgenomen onder "overige verplichtingen", de crediteuren en belastingverplichtingen staan onder "schulden". Er zijn geen waarderingsverschillen tussen SI en SII.

D.6. Alternatieve waarderingsmethoden

ZLM maakt geen gebruik van alternatieve waarderingsmethoden voor de vaststelling van de marktwaarde van activa en passiva. De gebruikte methoden zijn in voorgaande paragrafen reeds beschreven.

D.7. Aanvullende informatie

Er is geen andere materiële informatie te vermelden.

E. Kapitaalbeheer

E.1. Eigen Vermogen

Het eigen vermogen van ZLM bestaat volledig uit ingehouden winsten over historische perioden. Onder Solvency II wordt dit aangevuld met het verschil in waardering van activa en passiva volgens Solvency II en de jaarrekening. Over het waarderingsverschil is een correctie toegepast op het eigen vermogen inzake de latente belasting voor een bedrag van € 876.278 (25% VPB). Het Solvency II eigen vermogen bestaat hierdoor volledig uit Tier 1 kapitaal. Bij ZLM is er geen sprake van aanvullende eigen vermogensbestanddelen. Tevens is er geen sprake van Tier 2 en Tier 3 eigen vermogensbestanddelen.

De aansluiting tussen het eigen vermogen volgens de jaarrekening en de SII balans is als volgt:

Eigen vermogen volgens jaarrekening	263.894.875
Acquisitiekosten op nul waarden	-388.753
Lagere vordering op herverzekeraars	-19
Lagere technische voorzieningen bruto	15.185.304
Risicomarge op de Solvency II balans	-8.585.244
Hoger aandeel herverzekeraar in de technische voorzieningen	2.911.822
Pensioenvoorziening op de Solvency II balans	-5.618.000
Hogere belastinglatentie actief	1.501.693
Hogere belastinglatentie passief	-2.377.971
Eigen vermogen volgens Solvency II	266.523.707

E.2. Solvabiliteit

De aanwezige solvabiliteit van ZLM op Solvency II grondslagen bestaat volledig uit Tier 1 elementen en is opgebouwd uit het volgende:

- onverdeelde winst 2016 (€ 3.015.740)
- overige reserves (€ 260.470.412)
- herwaarderingsreserve (€ 408.723)
- herwaardering naar Solvency II (€ 2.628.832)

Dit vormt een totale aanwezige solvabiliteit van € 266.523.707 onder Solvency II ten opzichte van € 263.894.875 volgens de jaarrekening.

Omdat de gehele aanwezige solvabiliteit uit Tier 1 kapitaal bestaat zijn er geen restricties van toepassing en wordt voor de berekening van de SCR-ratio en MCR-ratio de volledige aanwezige solvabiliteit meegenomen.

E.3. Solvabiliteitsvereiste (SCR) en Minimum kapitaalvereiste (MCR)

De vereiste solvabiliteit van ZLM bestaat uit 2 normen: de Solvency Capital Requirement (SCR) met de minimum capital requirement (MCR) als harde ondergrens. Beide zijn door ZLM per 31-12-2016 op basis van het standaard model van Solvency II vastgesteld. Bij de berekening van deze 2 normen heeft ZLM geen gebruik gemaakt van overgangsmatregelen. Alleen bij de bepaling van het tegenpartijrisico past ZLM een vereenvoudiging toe ter bepaling van het risicomitigerend effect. Verder worden er geen vereenvoudigingen toegepast. Onderstaand zijn de uitkomsten weergegeven.

Vereiste solvabiliteit

	Solvency II
SCR	72.663.320
MCR	18.165.830

Solvabiliteitsratio SCR

	Solvency II
In aanmerking komend Eigen vermogen SCR	266.523.707
SCR	72.663.320
Solvabiliteitsratio (EV / SCR)	367%

Solvabiliteitsratio MCR

	Solvency II
In aanmerking komend Eigen vermogen MCR	266.523.707
MCR	18.165.830
Solvabiliteitsratio (EV / MCR)	1467%

In het Kapitaalbeleid 2016, laatst gedateerd 9 september 2016, is de noodzakelijk geachte solvabiliteit vastgesteld op 115,4 miljoen.

Deze is als volgt opgebouwd:

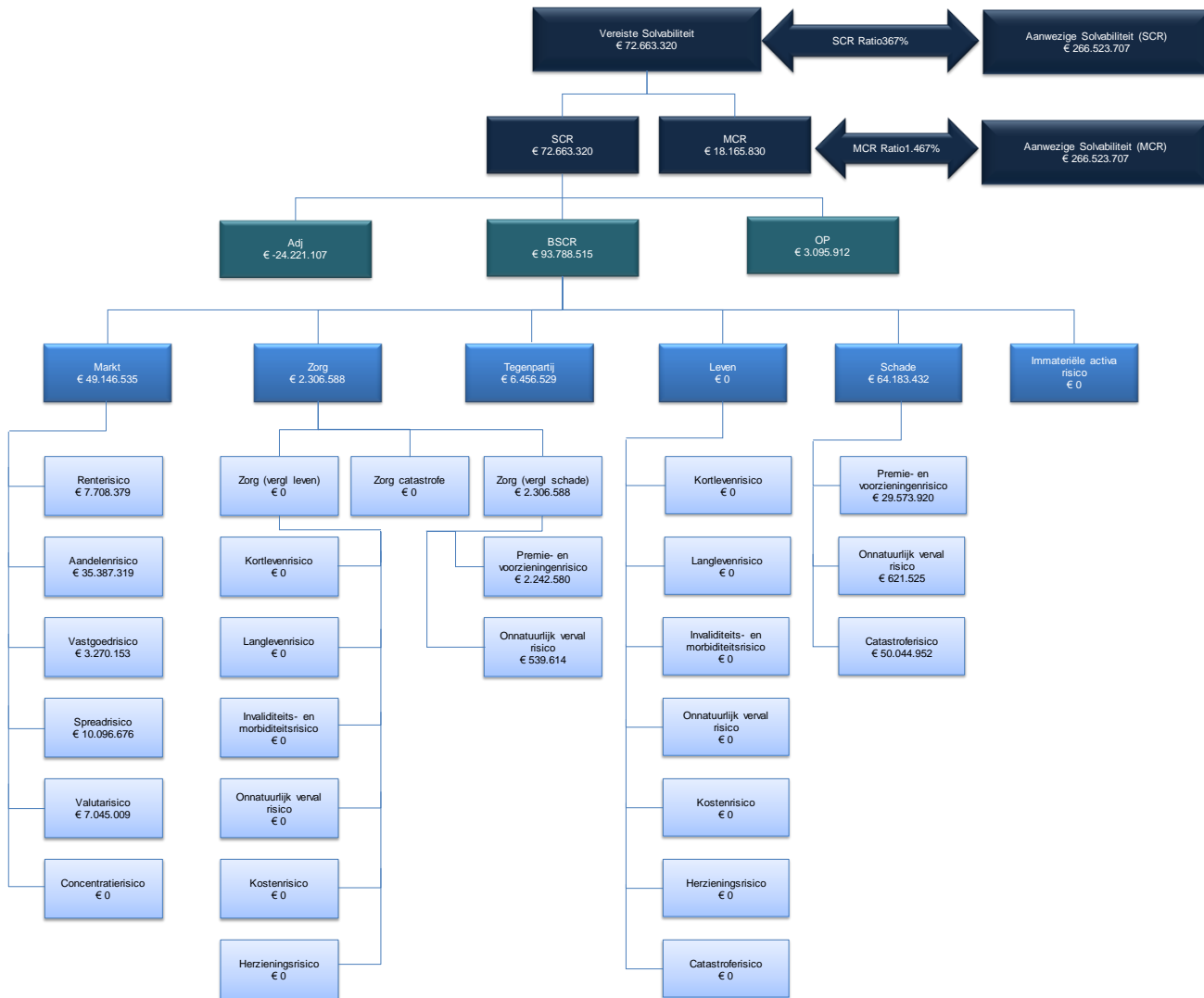
	(x € 1.000)
Solvency Capital Requirement (eind 2015)	66.800
Extra buffer voor catastroferisico	38.600
Extra buffer voor onvoorzien (reorganisatie)	10.000
Doelsolvabiliteit	115.400
Doelsolvabiliteit in % van de SCR	173%

Indien we dit updaten met de meest recente SCR (eind 2016) dan komt de noodzakelijk geachte solvabiliteit uit op:

	(x € 1.000)
Solvency Capital Requirement (eind 2016)	72.663
Extra buffer voor catastroferisico	38.600
Extra buffer voor onvoorzien (reorganisatie)	10.000
Doelsolvabiliteit	121.263
Doelsolvabiliteit in % van de SCR	167%

Het aanwezige eigen vermogen is € 266.523.707. De solvabiliteitsratio is 367%. Dus ruim boven de SCR en de intern noodzakelijk geachte solvabiliteit.

De SCR-boom ziet er als volgt uit:

Onder “Zorg (vergelijkbaar met schade)” zijn de producten Ongevallen Verzekering Op- en Inzittenden (OVI en OVO), Schade Verzekering Inzittenden (SVI) en gezinsongevallen opgenomen. De overige producten zijn opgenomen onder “Schade”.

De SCR is opgebouwd uit de diverse elementen conform het standaard model van Solvency II. De samenstelling van de SCR is in navolgende tabel weergegeven. Ter vergelijking is ook de opbouw ultimo 2015 opgenomen.

ZLM - Solvency II Solvabiliteitspositie 2015 en 2016

	2015	2016
Marktrisico		
Renterisico	7.628	7.708
Aandelenrisico	36.575	35.387
Vastgoedrisico	1.846	3.270
Spreadrisico	6.638	10.097
Valutarisico	7.360	7.045
Concentratierisico	-	-
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-13.473</i>	<i>-14.360</i>
Totaal na diversificatie	46.574	49.147
Tegenpartij kredietrisico		
Type 1	3.127	3.225
Type 2	3.697	3.675
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-438</i>	<i>-443</i>
Totaal na diversificatie	6.386	6.457
Zorg (vergelijkbaar met schade)		
Schade - Premie- en voorzieningenrisico	2.351	2.243
Schade - Catastroferisico	-	-
Schade - Vervalrisico	426	540
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-387</i>	<i>-476</i>
Totaal na diversificatie	2.390	2.307
Schaderisico		
Schade - Premie- en voorzieningenrisico	27.585	29.574
Schade - Catastroferisico	270	622
Schade - Vervalrisico	43.710	50.045
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-14.342</i>	<i>-16.058</i>
Totaal na diversificatie	57.223	64.183
Basis SCR		
Totaal van bovenstaande risico's	112.573	122.094
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-26.549</i>	<i>-28.306</i>
Totaal na diversificatie	86.024	93.788
SCR		
Operationeel risico	2.961	3.096
Adjustment belastingen	-22.246	-24.221
Vereiste solvabiliteit (SCR)	66.739	72.663
Aanwezige solvabiliteit		
Onverdeelde winst en overige reserves	260.879	263.895
Reconciliatiereserve	5.591	2.629
Aanwezige solvabiliteit	266.470	266.524
Solvabiliteitsratio	399%	367%
<i>Bedragen x € 1.000</i>		

E.4. Niet-naleving van de kapitaalvereisten

Kapitaal genereren en risico's verminderen

Het is niet waarschijnlijk dat de aanwezige solvabiliteit daalt onder de noodzakelijk geachte solvabiliteit. Kapitaal genereren zal naar alle waarschijnlijkheid niet nodig zijn. Als de aanwezige solvabiliteit echter in de buurt komt van de noodzakelijk geachte solvabiliteit kunnen maatregelen genomen worden om extra kapitaal te genereren of om de risico's te verminderen waardoor de SCR omlaag zal gaan.

Maatregelen versterking aanwezige solvabiliteit

Mogelijkheden om de aanwezige solvabiliteit te versterken zijn de volgende:

1. **Premieverhoging:** premieniveaus bijstellen om tot een positief resultaat en versterking van het eigen vermogen te komen.
2. **Kostenbesparing:** besparing van kosten kan een positief effect hebben op het resultaat en het eigen vermogen.
3. **Herzien van voorwaarden:** aanpassing van voorwaarden kan leiden tot betere resultaten. Hieronder valt ook het aanpassen of afschaffen van de pakketkorting.

Maatregelen verminderen risico's

ZLM heeft met het (in de laatste 10 jaar) afstoten van bedrijfsmatige risico's (AVB, MSV, AOV en agrarische brandverzekeringen) een periode van "derisking" achter de rug. We concentreren ons op de basis-schadeproducten voor het particuliere huishouden. Verdere derisking is nu niet aan de orde. Mocht dit in de toekomst om wat voor reden dan ook nodig zijn dan kan ZLM het risico beperken door:

1. **Verlagen risicoprofiel beleggingen:** bijvoorbeeld door minder aandelen en meer vastrentende waarden in de portefeuille op te nemen.
2. **Herverzekeringsbeleid aanpassen:** door meer herverzekeringsdekking in te kopen zal de SCR omlaag gaan.
3. **Afstoten product of (deel)markt:** bijvoorbeeld zoals eerder is gedaan door het afstoten van AVB, MSV, AOV en Agrarische Brand.

Triggerevents en stappenplan

Om de solvabiliteitspositie te kunnen beïnvloeden beschikt ZLM over diverse mogelijkheden die het aanwezige vermogen kunnen versterken of de vereiste solvabiliteit kunnen verminderen. Deze zijn in hoofdstuk 4 toegelicht. Deze maatregelen kunnen worden uitgevoerd indien bepaalde omstandigheden hierom vragen.

ZLM onderkent een viertal triggerevents:

- 1 Een negatief resultaat voor belasting in de jaarrekening;
- 2 Het aanwezige kapitaal zakt onder de 150 miljoen;
- 3 Het aanwezige kapitaal zakt onder de normsolvabiliteit;
- 4 Het aanwezige kapitaal zakt onder de SCR.

In onderstaande tabel is het stappenplan opgenomen. De cijfers in de eerste kolom verwijzen naar de vier triggerevents.

	Te nemen maatregelen	Beoogd effect	Tijdspad
1	Aandacht bij directie en MT. Analyse van oorzaak. Actie kan, maar is niet perse noodzakelijk.	Sturen op een positief resultaat voor belasting.	Volgend boekjaar.
2	Herbezinning op: <ul style="list-style-type: none"> - Beleggingsbeleid - Herverzekeringsbeleid - Polisvoorwaarden / premiestelling / pakketkorting - Bedrijfskosten 	Verbeteren solvabiliteit door grotere winstgevendheid.	Binnen een jaar. Premie en voorwaarden kunnen pas op prolongatiemoment worden doorgevoerd.
3	Keuze uit of combinatie van: <ul style="list-style-type: none"> - Beleggingsbeleid aanpassen - Herverzekeringsbeleid aanpassen - Acceptatiebeleid herzien - Aanpassen premie en voorwaarden - Overwegen van reorganisatie met als doel kostenbesparing - Afstoten van product - Verhogen frequentie monitoring solvabiliteitspositie 	Lagere SCR waardoor normsolvabiliteit omlaag gaat; Verbeteren solvabiliteit door grotere winstgevendheid.	Binnen half jaar. Premie en voorwaarden kunnen pas op prolongatiemoment worden doorgevoerd.
4	<ul style="list-style-type: none"> - De maatregelen genoemd onder 3 worden waar mogelijk verder toegepast. - Samenwerking, fusie, reorganisatie 	Continuïteit	Maximaal een jaar.

E.5. Overige informatie

Er is geen andere materiële informatie te vermelden.